

Bästa lärare i samhällslära och religion i gymnasiet

I läroplanen för gymnasiet lyfts studerandes delaktighet och demokratiska verksamhet upp på följande sätt:

Delaktighet och demokratisk verksamhet ger de studerande förutsättningar att växa till aktiva medborgare. Utbildningsanordnaren ska främja alla studerandes delaktighet och ge dem mångsidiga möjligheter att delta i beslutsfattandet och i utvecklandet av arbetssätten vid läroanstalten. De studerande ska uppmanas att uttrycka sin åsikt, vara med och besluta om gemensamma frågor och att agera ansvarsfullt i olika grupper och i samhället. – Läroanstalten ska systematiskt, i samarbete med olika samarbetsparter, utveckla handlingsätt som skapar delaktighet och gemenskap.¹

Till evangelisk-lutherska kyrkan i Finland hör 71,9 % alltså ca 4 miljoner finländare.² Kyrkans beslutsfattare väljs med demokratiska val i november 2018. I valet kan alla rösta som fyllt 16 år och är medlemmar i evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Församlingsvalet är det enda nationella valet i Finland där redan 16 år fyllda har rösträtt. Då landskapsvalet blev uppskjutet är församlingsvalet det enda valet denna höst som på ett nationellt plan berör studerande.

I höstens församlingsval samarbetar **Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry**, **Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry**, **Suomen Nuorisovaltuustojen liitto** och **Suomen NNKY-liitto** med Inflytelsegruppen för unga vuxna – **NAVI**, **Nuori kirkko ry** och **Kyrkostyrelsen** för att inspirera ungdomarna inför församlingsvalet. Vi har sammanställt det bifogade materialet som kan användas i höstens undervisning för att väcka intresse hos de unga.

Detta material kan till exempel tillämpas i SL1 och RE1, RE2 och RE3 för att uppnå följande målsättningar:

- Studerande känner till grundläggande medborgerliga rättigheter, medel och möjligheter att påverka samt bli intresserad av att delta i samhället
- Studerande känner till sina möjligheter att påverka som medlem i ett demokratiskt samhälle på lokal, nationell och internationell nivå och vara motiverad att delta som en aktiv och ansvarsfull medborgare
- Studerande får en mångsidig bild av samverkan mellan religion och samhället i dagens Finland
- Studerande fördjupar sig i sin religions inflytande i demokrati, delaktighet och beslutsfattande

Gymnasiets LP15 lyfter även upp ämnesöverskridande samarbete, där detta material utmärkt kan tillämpas. Vi hoppas materialet kan vara till glädje och nytta i ert arbete!

Tilläggsinformation:

Katri Korolainen
 Chef, kommunikation och påverkan
 Nuori kirkko ry
 044 545 6592, katri.korolainen@nuorikirkko.fi
 Österviksgatan 27 A, vån 3, 00210 Helsingfors

¹ Grunderna för gymnasiets läroplan 2015, 16

² Statistik om kyrkan 1.1.2017 <https://evl.fi/fakta-om-kyrkan/statistik>

Inspirationsmaterial för lektion om församlingsvalet

Materialet kan tillämpas på olika sätt beroende på studerandes behov.

1

Starta lektionen: Väck intresse med hjälp av videoklippen om unga beslutsfattare.

Uppskattning av tidsanvändning: 5 minuter

Korta (ca 1:30) videointervjuer av unga som är med i församlingens beslutsfattande hittas via adressen <http://www.naviryhma.fi/videot/>. Du kan starta lektionen med t.ex. videon om **Anniina Rantala** från Åbo som är aktiv scout. Anniina talar finska. En svenskspråkig videointervju med Kim Lindström hittas via adressen <http://www.naviryhma.fi/sv/videon/>.

Stödfrågor att fundera på under videoklippen och för diskussion

- Vilka tankar väcker videoklippen om församlingsvalet?
- Varför ska en människa/ungdom/medborgare/församlingsmedlem rösta i valet?
- Att rösta är en medborgarrättighet men är det också en medborgares skyldighet? Kan vi på samma sätt tala om en "församlingsmedlems rättighet och skyldighet"?
- Vilken nytta har ett samfund av att beslutsfattandet sker demokratiskt?
- Vad vill aktörerna i slutet av videoklippen/klippen du såg förändra med hjälp av videon? Varför?

2

Vad är det frågan om i församlingsvalet: grundläggande information

Uppskattning av tidsanvändning: 15 minuter

Du kan även ladda ner informationen från adressen <http://www.naviryhma.fi/sv/valmaterial/>

Till evangelisk-lutherska kyrkan i Finland hör 71,9 %, det vill säga ca 4 miljoner människor. Detta gör kyrkan till det största samfundet i Finland. Finlands nästan 400 församlingar är självständiga, demokratiska enheter vars beslutsfattare väljs genom demokratiska val. Församlingsvalet är ett lokalt val som förrättas vart fjärde år. I valet väljs förtroendevalda till kyrkofullmäktige och församlingrådet. I kyrkofullmäktige och församlingrådet fattas det beslut om bland annat ekonomi, anställda och verksamhet.

För demokratins skull är det viktigt att personer i alla åldrar, i olika livssituationer och personer som representerar olika yrkesgrupper blir invalda i de olika organen. På det sättet kan de förtroendevalda lyfta upp olika synpunkter, erfarenheter och åsikter i församlingens beslutandeorgan.

Församlingsvalet förrättas i november 2018. I valet kan alla kyrkans medlemmar som fyllt 16 år rösta. Medlemmar som fyllt 18 år och är konfirmerade kan kandidera i valet.

Valdagar

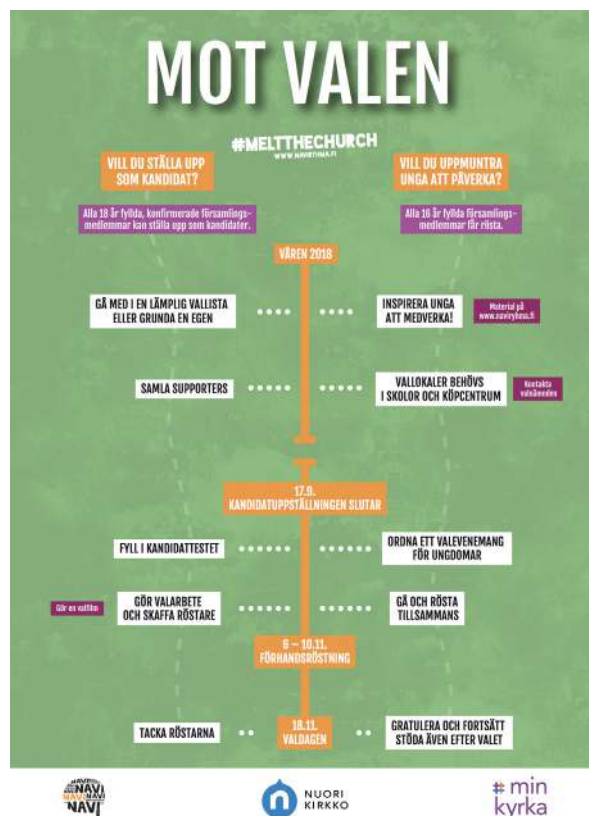
18.11.2018	Egentliga valdagen
6–10.11.2018	Förhandsröstning
17.9.2018	Kandidatuppställningen avslutades

Kontrollera var ditt närmaste förhandsröstningsställe är på webbsidan www.forsamlingsvalet.fi.

På valdagen kan du endast röst i din egen församlings vallokal.

Varför rösta?

Att rösta i församlingsvalet är ett konkret sätt att påverka i din egen församling. Möjligheten att få in unga beslutsfattare i de beslutande organen ökar genom att ha kandidatlistor med unga men också genom ett högre valdeltagande bland unga. I föregående val år 2014 var 6,1 % av de invalda under 30 år medan 42,5 % av de invalda var över 60 år.

Stödfrågor för diskussion

- ◆ Varför är det viktigt att rösta?
- ◆ Varför är evangelisk-lutherska kyrkan i Finland ett religiöst samfund där beslutsfattandet sker demokratiskt? Vilka för och nackdelar finns det i att demokratiskt fatta beslut inom ett religiöst samfund?
- ◆ På vilka sätt fattas besluten i andra religiösa samfund?
- ◆ Hur påverkar församlingens beslutsfattande andra saker än församlingens liv? Vilka saker kan kyrkan påverka i din hemkommun?
- ◆ Varför är det viktigt att de ungas röst hörs i kyrkan? I hurdana frågor kan de unga påverka?
- ◆ Vilka människors röst hörs inte tillräckligt i samhället och/eller kyrkans beslutsfattande?

min kyrka

Ett eller två val

Om församlingen är ekonomisk självständig, förrättas endast ett val, där kyrkofullmäktiges medlemmar väljs. Kyrkofullmäktige leder verksamheten i en självständig församling.

Om församlingen hör till en samfällighet, förrättas två val samtidigt. I valet väljs då medlemmar till församlingsrådet, som leder församlingens verksamhet samt medlemmar till gemensamma kyrkofullmäktige, som leder samfälligheten. För respektive val finns en egen kandidatlista. Kandidater kan ställa upp i båda valen eller enbart i någotdera val.

I valen är kandidaterna uppställda på en valmansförenings kandidatlista. Detta betyder att då du röstar på en person får både personen och den valmansförening som personen är uppställd i en röst. Personer som är uppställda på samma kandidatlista har ofta gemensamma värderingar eller intressen. Politiska partier har ofta egna kandidatlistor i församlingsvalet. Om det förrättas två val, skiljer man på kandidatlistorna och röstsedlarna med olika färg. Observera att samma kandidat har olika nummer i de olika valen.

Påverkar indirekt

Förtroendevalda som sitter i församlingens råden påverkar tillsammans vem som blir invald i kyrkans högsta beslutande organ, kyrkomötet. Församlingsvalet har därför en indirekt verkan på det val av lekmanambud som förrättas år 2020. Kyrkomötet är det högsta beslutande organet, kyrkans "riksdag". Kyrkomötet beslutar om viktiga riktlinjer för kyrkans lära och arbete. Det beslutar också om kyrkans förvaltning och ekonomi. Det är kyrkomötet som utformar kyrkans lagstiftning. Det gör ändringar i innehållet i kyrkolagen och ger färdiga lagförslag till riksdagen som antingen antar eller förkastar dem. Det senaste året har kyrkomötet diskuterat bl.a. vigsel av samkönade par i kyrkan.

Stödfrågor för diskussion

- ❖ Vad har röstning i församlingsvalet att göra med religionsfrihetslagen?
- ❖ I vilka frågor borde kyrkan ta ställning i samhället?
- ❖ Hur fungerar kyrkans högsta beslutande organ, kyrkomötet? Hurdana beslut har de fattat under den senaste perioden?
<https://evl.fi/fakta-om-kyrkan/organisation/beslutsfattande/kyrkomotet>
- ❖ Varför är det kyrkomötet som beslutar om de viktigaste frågorna?
- ❖ Vad innebär det för ett religiöst samfund att beslutsfattandet sker demokratiskt?

3 Studerande reflekterar över det de hört genom tester

Uppskattning av tidsanvändning: 15 minuter

Hur kan jag påverka i samhället? Är min plats i en medborgarrörelse, i ett politiskt parti eller i församlingens beslutande organ? Gör ett test och ta reda på det!

Testa dina kunskaper i församlingsvalet

Frågesporterna kan användas före genomgång av information, under genomgången eller efteråt.

<http://www.naviryhma.fi/sv/valmaterial/#1516345332853-bebeee1d-e3cfb251-1d07>

Frågesport om församlingsvalet

<http://sivut.evl.fi/paverkare-test/> Ta reda på hurdan du är som beslutsfattare!

Bekanta dig även med följande (Tyvärr är de bifogade länkarnas material endast tillgängliga på finska)

<https://b.socrative.com/teacher/#import-quiz/35237017>

Detta frågeformulär görs på egenhand, det går att redigera och efteråt kan resultaten gås igenom gemensamt t.ex. med hjälp av en videokanon. Logga in på ditt Socrative-konto och frågesporten om församlingsvalet syns i Quizzes.

<https://play.kahoot.it/#/k/02197d2a-2727-4dd8-988a-e82c99f2b53b>

En färdig frågesport, där studerande använder en personlig enhet och svaren gås igenom gemensamt med hjälp av en videokanon. Inloggning på Kahoot krävs inte. Frågesporten hittas genom att skriva "Seutakuntavaalit" i Kahoots sökfält.

<https://www.kirkkojakaupunki.fi/-/seurakuntavaalivisa>

Studerande kan fylla i frågeformuläret på sin egen enhet. Formuläret ger poäng för de rätta svaren efter avslutat test.

4 Hur tar vi oss vidare? Diskussionsfrågor för studerande

Uppskattning av tidsanvändning: 10 minuter

- ◆ ? Var är min plats att påverka?
- ◆ ? Vad inspirerar mig att påverka i min egen förening, kommun eller församling?
- ◆ ? Är det viktigt att någon uppmuntrar och sporrar mig att delta aktivare i beslutsfattandet i min förening, kommun eller församling? Vems uppmuntran skulle jag behöva?
- ◆ ? Hur kan jag hjälpa till så att ungas röst blir hörd i min skola, kommun eller församling? Hur kan jag hjälpa andra grupper av människor vars röst inte hörs?
- ◆ ? Hur många unga är uppställda i din församling? Kan du stöda en ung kandidat på något sätt? Skulle du och dina vänner tillsammans kunna gå och rösta under förhandsröstningen?